

Наш Лемко

РІК IV.

Ч. 23 (95)

Львів, 1-го грудня 1937.

Виходить двічі в місяць.

Адреса: Львів, ул. Новий Св.т ч. 22.

Телефон ч. 244-67.

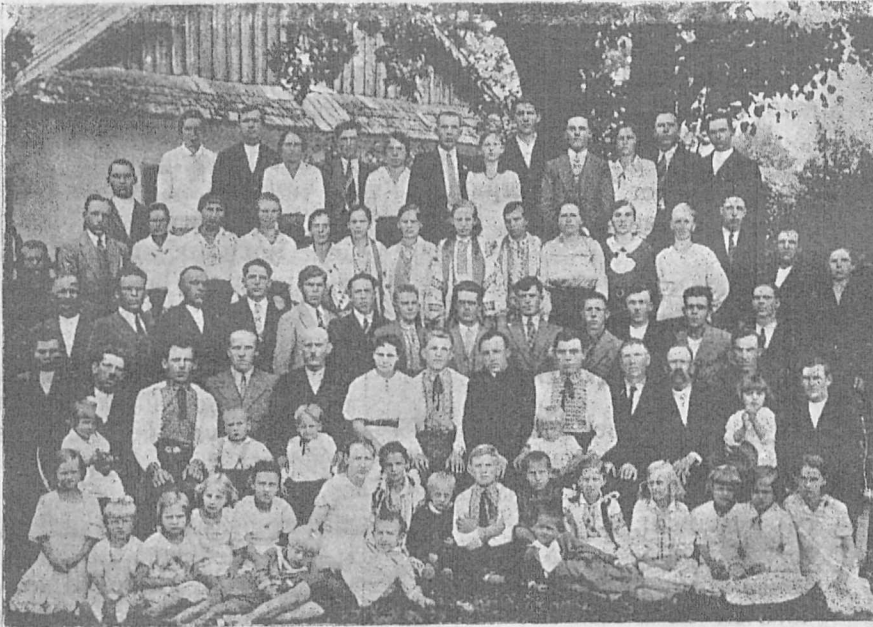
NASZ LEMKO, LWÓW, UL. NOWY ŚWIAT 22

ЦІНА ЧИСЛА 15 ГР.

Оголошення після умови

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:

Річно 3 зол., Піврічно 1 80 зол., Чвертьрічно 1 зол
ЗАКОРДОНОМ: Річно 1 ам. дол. або рівновартість.

Члени читальні „Просвіта“ у Волоській Тиряві.

За українську школу.

Наша українська „Рідна Школа“ переводить ще цього року шкільний плебісцит, цебто всенародній вияв волі батьків (опікунів) дітей в шкільному віці за українською школою з українським учителем у кожній місцевості, де живе четверта часть українського населення в Галичині, Волині й Поліссі. З огляду на це, треба негайно створити в кожному селі Плебісцитові Комісії, де є Кружки „Рідної Школи“, а де їх нема, там треба створити Комітети, які мають повчити українське населення про плебісцитовий закон і довести до того, щоб у кожній українській громаді, де є бодай 40 українських дітей в шкільному віці (від 7 до 14 літ), внесли до кінця цього року шкільні декларації за українською мовою навчання. Шкільні декларації треба негайно замовити в книгарні „Рідної Школи“, у Львові. вул. Сикетуська ч. 20,

або через Філію Р. Ш. у Сяноці.

Створені Комітети повинні подбати про відповідну скількість шкільних декларацій, повідомити батьків, як вони мають поступати при плебісциті, як виповнювати декларації, зважаючи, що на деклараціях нічого не вільно скреслювати та підписувати ці декларації треба щойно перед війтом у громадській канцелярії. Дальше вони мають зібрати в селі всі добре виповнені й підписані декларації, зробити з них 3 списки та всі шкільні декларації з 2 списками передати до Повітової Комісії (Комітету), а один примірник списку залишити в себе, щоб знати, хто подав свою декларацію. Як би не було Повітової Комісії, або Комітету, то місцева Комісія або Комітет мають самі внести декларації до шкільного інспекторату та передати їх за потвердженням на т. зв. „рубрум“. На „рубрум“ треба

приліпити стемпель за 20 грошів. Деклярації можна пересилати поштою за рецесом. Деклярації мусять бути доставлені до 31. грудня 1937 року, бо зложені пізніше, будуть неважні. Один друк деклярації можна виповнити за кількоро дітей, якщо це діти тих самих батьків, або належать до одного опікуна. До дітей у шкільному віці зачисляються й ті діти, що будуть обов'язані до школи щойно від вересня 1938 року. Війт має обов'язок підписувати деклярації, або назначити свого заступника, або урядовця до підписування; за підпис війт не має права брати ніякої оплати. Якщо війт не хотів би підписувати деклярацій, батьки мусять піти до староства, суду або до нотаря, щоб потвердити підпис. Одночасно треба внести скаргу на війта до староства, воевідства, або й до міністерства внутрішніх справ. Про всі перепони треба негайно повідомити Головну Управу „Рідної Школи“. Хто підписав одну деклярацію, не повинен підписувати іншої. **Не треба дати себе застрашити ніякими погрозами, бо підписування деклярацій за українську школу це закон на рік. Дітям треба приказати, щоб вони не підписували батьків на ніяких друках, хочби учитель того вимагав. Всі українські батьки повинні підписати декларації за українською мовою навчання. Справу шкільного плебісциту треба припильнувати, бо це тепер одна з найважливіших справ. Від висліду плебісциту буде залежати, чи українські діти будуть ходити до української школи.**

Ми розеднані та розпорошені, як ніколи досі. В обличчі небезпек, що нам загрожують із зовні, й в обличчі того розкладу, який підриває наші сили внутрі, мусимо скріпити себе, розважити та сказати собі, що так дальше не сміє бути. Від нашої волі залежить доля наших дітей. Це кладемо всім на серце.

ТРИВОЖНІ ПОГОЛОСКИ.

НЕПЕВНА СУДЬБА ГРЕКО-КАТОЛИЦЬКОГО ПАРОХІЯЛЬНОГО ДОМУ В КРИНИЦІ.

Минувшого року виасигнувала більше репрезентативних будівель „апостольська адміністрація“ квоту у Криниці. 40.000 (сорок тисяч) злотих на відновлення одноповерхового, греко-католицького парохіяльного дому в Криниці. Гроші ті взято з фондів криницької парохії, за котрі тягнувся через довший час процес перед усіма судовими інстанціями. Після смерті бл. п. о. Д-ра Василя Масцюха апост. адміністрація перебрала з тих грошей квоту 150.000 (стопятьдесять тисяч) злотих.

Парохіяльний будинок у Криниці становить — чи не найбільше та не найвеличавіше, гр.-кат. приходство в Галичині. Побудований він у 1886 р. заходами й стараннями б. місцевого пароха й папського пралата, бл. п. о. Віктора Жегестівського, котрий душпастирював в Криниці від 1848-ого до 1889-ого року. Будинок мурований, обіймає 11 кімнат і 2 кухні, належить до най-

Однак після поширених останніми часами у Криниці, а не справджених ще поголосок, видано на реставрацію цього дому лише 12.000 (дванадцять тисяч) злотих. На які цілі зужито решту згаданих грошей, себто квоту 28.000 (двадцять вісім тисяч) злотих, невідомо. Остаточного обрахунку ще непроголошено.

Найбільше тривожить Криничан поголоска, що апост. адміністрація задумує продати цей будинок одній, високопоставленій людині, а для священника поставити інше приходство. Чи це правда, не знаємо. Ця поголоска хвилює поважно вірних, котрі очікують нетерпляче від апост. адміністрації відповідного вяснення й спростування.

— 0 —

Місійна праця на Лемківщині.

В місті Яслі на Лемківщині мешкає около 50 греко-католиків, які під церковно-парохіяльним оглядом належали до найближче положеної, (біля 17 км. від міста віддаленої) гр.-кат. парохії в Цеклинській Волі. Всі свої акти уродин, вінчання й смерті давали вони вписувати до парохіяльних метрик у Цеклинській Волі. Своїх окремих, метрикальних книг вони не мали. Вслід за тим обслуговували їх духовні потреби о. Михайло Горечко, український, греко-католицький парох у Цеклинській Волі. З цієї обслуги були греко-католики в Яслі дуже вдоволені.

Однак ця обставина, що український парох обслуговує духовні потреби греко-католиків в Яслі, не подобалася о. Медвецькому. Тому він зарядив відлучення Ясла від Цеклинської Волі, а прилучення його до віддаленої о 22. км. від нього, гр.-кат. парохії в Перегримці. Перегримкою управляє особистий і партійний друг о. Медвецького, відомий руссофіл, о. Маріян Мишковський. Коли о. Горечко не хотів на це відлучення Ясла від своєї парохії згодитися, тоді уділено йому канонічну нагану, під загрозою суспензи, якщо він буде противитися відлученню Ясла від Цеклинської Волі. Греко-католики в Яслі спротивилися такому, партій-

ними, москвофільськими зглядами, диктованому відірванню їх від Цеклинської Волі, а прилученню до Перегримки, тому вони післали збірне письмо — з усіма своїми підписами до Риманова, однак це нічого не помогло. Також їх спеціальна делегація в Риманові нічого не зробила. Тому, огірчені на таке поступовання о. Медвецького, скаржать вони його до варшавської Нунціятури, а свої релігійні потреби полагоджують тимчасом у латинсько-польських священників в Яслі. О. Мих. Горечко теж вніс у тій справі жалобу до Нунціятури, але не отримав досі ніякої відповіді. З цієї причини післав він тепер письмо впрод до Риму.

Належить запримітити, що на таке відлучення, якоїсь місцевости від матірної Церкви мусить після церковного права (кан. 1428. код. кан. права) **засягнути** Ординарій гадки капітули, відтак дотичного пароха й вірних. Однак о. Медвецький конзульторів на засідання ніколи не скликає, ані про галку ніякого, українського священника не питається. Він сліпо руководиться інформаціями цієї москвофільської кліки, котра його окружила, а котра потреб катол. Церкви зовсім не має на оці.

Косить передчасна смерть.

Тіням тихого працівника.

„Дня 2 листопада ц. р. помер у Прибишові, пов. Сянік молодий 16 літний хлопець Дмитро Пашкевич. Помер і крім родини може ніхто й не згадає про нього, а ніхто не всилі вже заплатити йому й подякувати за його добрі вчинки, які він не жалюючи трудів, поклав для свого народа. Нехай принайменше ця згадка буде йому заплатою, а для живучих прикладом.

Треба пам'ятати, що найменше діло виконане для людського добра, чесно, зі щирим серцем, безінтересовно, після закону, стається великим ділом. — Так саме працював покійний Дмитро. Був такий ще молодий, а далекі були йому різні, дурні жарти, лінивецьтво, байдужність до праці на народній ниві, чим нажал в цих сторонах може „похвалитися“ більшість наших молодих хлопців. А він ні, він працював тихо, незнано, сам від себе, тим більша для нього заслуга. Працював над собою: читав добрі книжки й часописи, працював для рідні й для свого народу. Знали й чули про нього не тільки в ближній околиці, але й даліше. Прислали йому збіркові листи, а він вивязувався з цієї праці, як мало хто. Ходив і збирав цю дрібну лепту на „Рідну Школу“, „Прогресу“, та першзавсе для наших борців за волю й долю на „Українських Інвалідів“ і мав таке щастя, що не тільки цю дрібну лепту зібрав, але все більшу квоту. — Здається, що між нашими горами й лісами наче в темряві, був він таким огником, котрий щораз ясніше запалювався, щоб пізніше спалахнути в полонінь і промінням освітити цю темряву. На жал цей вогник погас.

Коби інші родичі наших сторін виховували таких чесних хлопців, щоб покійний Дмитро був взірцем для своїх ровесників, щоб вони прокинулися зі сну, наслідували його, покинули байдужність і стали працювати як він. — Тратимо в нім як батько і мати доброго сина, так ми взірцевого, чесного хлопця. Хай спить спокійним сном!“

„Ем-Ем“.

Передплатники
в Америці й Канаді

присилайте передплату на адресу „Наш Лемко“, Львів, ул. Новий Світ, 22.

„Русский День“ у Сяноці.

В Сяноці святкували наші „руські“, або по народово- й державно-польському „старорусині“, дня 31 жовтня та 1. листопада ц. р. 50-ліття філії общества ім. М. Качковського. Вже кілька днів наперед розліпили по місті афіші в російській та польській мові й розіслали по всіляких урядах спеціальні письма, в яких просили всіх ласкаво прибути на концерт, на архиерейське богослуження в церкві та на академію.

Отже дня 31. жовтня відбувся в тутешнім ендецьким „Соколі“ концерт, на якому співало аж п'ять хорів з ріжних місцевостей, диригував де чотирьох диригентів та один композитор. Відспівали п'ять пісень в українській мові та одинацять у російській. По концерті таки в салі „Сокола“ відбулась „танцювальна вечеринка“.

Дня 1. листопада в 9. год. рано приїхав автом зі своєї столиці в Риманові ап. адміністратор о. Яків Медвецький та відправив у церкві торжественну Службу Божу, на якій був також староста, віцепрезидент суду, посол Моравський та посадик Сянока. Людей була повна церква. Зійшлись із сусідніх сіл таки наші люди, яким ніяке качапство навіть і не в голові, щоб тільки побачити „єпископа“. Отже особа о. Медвецького стягнула людей Сянока.

По Службі Божій устали скоромовні із царським триколером на рукавах та щось „руських“ студентів у рудих облізких шапках людей у чвірки та повели їх ринком, головними вулицями до „Дому польського жовніра“ ніби далі „оглядати єпископа“. Тут, у „Домі польського жовніра“, відбулась академія та загальні збори товариства ім. Качковського. Збори ті отворив довшою солодково-плакливою ні то промовою ні то проповіддю якийсь бородатий священник, з лиця зовсім симпатичний. Алеж бо то промова була, промова, виголошена предтепною мовою... Щось таке смішне відко коли можна почути. Йй Богу, і найбільший гуморист навіть за тів року чогось подібного не видумав би Калтз промовець увесь час живим і мертвим. Врешті предложив на почесного голову зборів о. Медвецького, якого прозивав увесь час „Превосходительством“, на що о. М. рало згодився зараз поблагословив зібраних, вишов на сцену і сів у своїх фіолетах на фотелі при сто-

лі; по його лівій руці сів д-р Хиляк, голсва „РСО“ зі Льова, що й проведив академії та зборам, а далше по праворуч та ліворуч засіли інші „руські корифеї“. Ззаду за президентією стояв мішаний хор. Розуміється, що найкраще виглядали в тому хорі дівчата таки в наших вишиваних сорочках та запасках. Правда, що ані один мижчина не був у вишиваній сорочці. Зате бачили ми в церкві двох лемків у червоних московських рубахах...

І зачалися промови, переплітались співами молитов, з яких одну відспівали з московським вигвором і інші таки по нашому. Говорив насамперед д-р Хиляк, після нього „найбільший руский учений“, д-р Василь Ваврик, врешті господин Цебринський, славний редактор органу Іх Превосходительства

Про що говорили ті промовці? От, про відомі речі, про які можна читати в кожному числі „Русского Голосу“ чи „Землі і Воли“ про історичні начала, про історичне імя та про інші святощі. Ніяких зв'язок з діяльності тутешньої філії общества ім. Качковського, ніяких факчиків взагалі нічого не було. Ми тільки довідалися, що ціле товариство має в краю щось чотирнацять тисяч членів.

Найкраще чистою українською мовою говорив д-р Ваврик: не дивота, він-жеж учитель української мови — говорив добре, з патосом пристойно, не гачкав на українців, як не робить у своїх статтях по руских газетах чи календарях. Видно що свою промову передумав і вичив. Казав, що наш народ у неволі і що ми не повинні дати розбити себе на кілька народів... А хтож то, господиню *) помагав пробити лемківську напію? Не знаєте?

По думці господина Ваврика найбільші великомученики які коли були на світі не ті, що були в Талергофі, а найбільшим чоловіком якого вилала Галичина чи навіть ціла „Малороссія“, це Іван Наумович, який приймав аж чотирим категоричні імперативи для свого народу: „молися, учися, трудися, трезвися“... Василію Романовичу! Ви толчина вчена, з вами можнаб поговорити але — вибачте! — вас мучать лві психози, а саме: сліпа ненависть до народу, до якого належите, та мегальоманія щодо Талергофу... Ви мабуть від двадцяти років часописів не

*) Так тут лемки говорять.

читаєте, бо не знаєте, що діється там на Сході й що ще тепер там виробляє той геніяльний вождь народів, творець свіжого московського націоналізму, той, до якого ви всі як не ясно, то скрито, молитесь... Що вам і нам у Талергофі не було з медом, ми всі гаразд знаємо; але чим є Талергоф супроти того, що наш нарід перетерпів там на Сході за тих двадцять років!...

А щодо категоричних імперативів Наумовича, то порадьте, господинцю, принайменше своїм сяніцьким коннаціоналам, щоб тут, на Бескиді, виписали собі великими буквами той четвертий імператив: „Трезвися!“

Редактор Цебринський накинувся по благозеньки на пок. Олександра Барвінського. Ціла та промова, в якій була бесіда і про Євшан-зілля й про все, що хочете, була свідоцтвом обмежености й неущта того „русского корифея“.

Д-р Хиляк назвав Лемківщину „заборолом проті українізма“, нарікав на пок. Маріяна Глушкевича, що при кінці заломився і пристав до українців та поставив о. Медвецького побіч Наумовича. Що праця Івана Наумовича була колись для нашого народу хосенна, того ніхто не перечить, але не знаємо, чи о. Якову, як-не-як католицькому єпархові, булоб до лиця сидіти побіч людини, що покинула свою католицьку віру.

Після промов та співів були привіти від делегатів. Витав збори лемко аж знад Попраду, витав якийсь студент зі Льова на половину по російськи і по українськи та волиняк-хахол по російськи, який запевнював, що Волинь була, є й буде російська. Найменше мудрий був привіт якогось селянина мабуть із Золочівщини. Таки бідачисько, приїхав аж сюди, щоб тут осмішитись. Дивно, що ніхто з тутешніх сяніцьких „руських матадорів“ на зборах не промовляв ані зборів не витав. Як д-р Хиляк дав голос одному ту-

Народна Торговля“
в Сяноці
поручає
членам, кооперативам
і приватним купцям
споживчі й кольоніяльні товари,
насіння господарських рослин
і трав.

тешньому „русскому“, то він тільки вийшов на сцену, помахав руками і сказав, що говорити не вміє і говорити не буде, вклонився та зійшов зі сцени...

По привіттах прочитав д-р Хиляк резолюції, яких ніхто не чув, бо на салі счинився рух і гамір та люди зачали виходити. В резолюціях була мова також про відомі речі, про русский народ, про Народній Дім у Львові і т. д.

Учасників у „Домі п. жовніра“ було до тисячки. „Русских“ між ними було найбільше дві сотки. Це було видно по тому, хто промови оплескував та хто співав „Пора за Русь“. Решта — це були наші люди, головню жінки із сусідніх сіл,

які прийшли „подивитися на епіскопа“.

І так наші „русскі“ показали тут, у Сяноці, всю свою силу. Не велика вона й не грізна. Нам доводилось балакати між ін. з делегатом зі Станіславава, із симпатичним дідусем, який оповідав з жалем, що там зле з нашими „русскими“, нема з ким працювати, нема людей. З „русскими“ на Лемківщині буде небагато те саме. Лемки будуть або свідомими українцями, або поляками. Москалями ніколи не будуть. Так мусить бути. Що непотрібне, що нездатне до життя — це мусить пропасти.

Бувший русский.

Відклики до Риму й варшавської Нунціатури.

Відклики до Риму, зглядно до папської Нунціатури у Варшаві внесли такі українські священники з Лемківщини:

1) о. Д-р Йосафат Кабарівський, завідаєтель парохії в Святковій Великій, від грамоти припинення в уряді й в чині з 25. листопада 1936 року. Ч. 3684, вніс два відклики до Риму: один упрост, другий через папську Нунціатуру у Варшаві; 2) о. Михайло Фуглевич, б. парох у Королику Волоськім біля Риманова, післав проти грамот усунення з парохії з дня 17. XI. 1936 р., Ч. 3630 і з дня 21. березня 1937 р., Ч. 549, два відклики до Риму, а проти позбавлення помочі сотрудника, о. Даміяна Дзями, одно письмо до

папської Нунціатури у Варшаві; 3) о. Михайло Величко, парох у Боську, проти декрету позбавлення деканального уряду з дня 10. липня 1936 р., Ч. 2331. вніс два письма до варшавської Нунціатури, а проти канонічного напіннення, погрози припинення в чині й усунення з парохії з дня 18. серпня 1936 р., Ч. 2779, проти канонічного нагляду з дня 21. серпня 1936 р., Ч. 2790, та проти здержання дотації за лютець і березень 1937 р. два відклики до Риму; 4) о. Стефан Шалаш, парох в Мисцовій, проти грамоти безправно позбавлення деканального уряду з дня 10. липня 1936 р. вніс одно письмо до варшавської Нунціатури, а проти візвань до опушен-

ня парохії з дня 28. січня 1937 р., Ч. 120, та з дня 8. лютого 1937 р., Ч. 184 два відклики до Риму; 5) о. Василь Мигаль, парох в Прусіку біля Сянока, проти візвання до уступлення з парохії, післав одно письмо до Риму; 6) о. Михайло Цолта, парох у Ванівці біля Коросна, проти грамот напіннення й візвання до опущення парохії з дня 3 грудня 1936 р., Ч. 3727, з дня 23. квітня 1937 р., Ч. 818 та з дня 11. травня 1937 р., Ч. 928 написав відклик до Риму; 7) о. Николай Заяць, б. завідаєтель в Чорноріках біля Коросна, проти приказів переінтабулювати місцевий церковний дім об-ву ім. Качковського з дня 4 XI. 1936 р. і з дня 13. грудня 1936 року, а відтак проти декрету перенесення до Вільхівця з дня 15. березня 1937 р. написав два відклики до Риму; 8) Проти демонстраційного іменування грамотами з дня 10. липня 1936 р., Ч. 2331 і 2332 риманівським і дуклянським деканами москофілів, внесли дві збірні скарги до Риму, згл. до варшавської Нунціатури українські священники риманівського і дуклянського деканатів.

Крім цього численні рекурси до Риму, згл. до варшавської Нунціатури вплинули теж і від інших священників-Українців з Лемківщини, яких не зареєстровано.

І найменшими ошадностями
В ПРОМ-БАНКУ
Львів, ул. Гродзїцьких 1. п. II.
розбудовуйте рідний промисл.

І. Шевчик-Лукавиченко.

Жертва Бескиду.

Антошко вбрався при блеску смільних скіп. Випив горнятко теплого молока з черствим хлібом, до збаночка взяв кислої капусти, а до мішка бараболь та хліба й пішов до ліса. Попращався з дружиною, поцілував у русяву голівку сонного Петрика та пігнався стежкою на акорд стинати ялиці. Біг скоро, бо холод дошкулював зраня добре.

Пішов Антошко з блеском смоляків, а верне пізно вечером, коли вже сонний Петрик на ліжку буде вижидати батька.

І так цілу зиму бувало, що Марина випроважала Антошка бажючи йому добра: „Абис здоров вернув! Уважай на себе Антосю, бо без тебе я з дитиною згину!“ Антошко тільки відповідав: „Пильнуй дитини!“ і втуливши голову в кожух,

біг уже давно витоптаною стежкою в снігу на акорд стинати ялиці, а Марина вертала в хату прясти чужий лен і коноплі...

Падали стрункі й грубі ялиці. Валилися на замерзлу землю зі страшним шумом і лоскотом гейби тяжкі стрільна з великих армат... в лісистому Бескиді, а Бескид і тоді мовчав чомусь зажурено, як і сьогодні мовчить... тільки здригається що хвилини, коли ялиця, ломаючи по дорозі всі перешкоди, громом паде на землю. Здригається Бескид, бо бувало колись пишався своїми пралісами. в котрих господарили вовки, медведіє рисі, лиси... Здригається Бескид, бо жалко йому минулих літ! Нині здирають з нього безпощадно останню його окрасу-ялиці, котрі то облуплені з кори жиди вивозять чужинцям на поталу...

„Паде на ліво! Вступися!“ Робітники вступалися на право. „Вершок на впрост! На бік!“ накликуваня що хвилини лунали по лісі. Антошко з Гриньком підрізували в долі грубу ялицю.

„Паде на право! Антін на бік!“ — залунала пересторога. Антошко з Гриньком зірвались з місця. Гринько повалився й зісунувся в потік, Антошкові поховзнула нога, рукою зловився тонкого граба та хотів пересунутися на ліво, але ялиця замашистими конарями вдарила Антошка по голові, так, що він сей час розтягнувся біля довгої ялиці.

Надармо Марина ждала з теплим чиром на молоці вечером Антошка і русявий Петрик уснув і верховинний вітер утих, покінчив свою вечірню пісню співати. Марина перепряла десятый моток чужого лену, а Антошка таки не діждалася.

Великий Син Лемківщини.

Шість тижнів після проголошення світової війни, зайняли московські війська західні українські землі й почали страшну облогу Перемишля, що з перервами тривала від 26. вересня 1914. до 22. березня 1915. року. Коли Галичину зайняла російська влада, почала тут свою господарку. Вивезла Митрополита, а з перемиської Епархії заслано багато священників на Сибір, багато знову добровільно виїхало до Росії зі страху перед поворотом маляр. Москалі усували греко-католицьких священників з їхніх парохій, а парохії віддавали православним батюшкам. Домагалися вони навіть перемиської катедри на відправу православних богослужень. Москва робила все, щоб знищити наш український нарід, а особливо нашу українську католицьку Церкву. Ще й пізніше перекотилися через землі нашої батьківщини страшні хвилі українсько-польської та польсько-большевицької війни. Военна руїна була страшна, як під оглядом матеріальним, так ще гірше під оглядом моральним. Бо ж були села, де місяцями не було Служби Божої, тому, що бракувало священників. Багато вивозили чужі війська, багато повмирало в наслідок пошестей. Один священник мусів нераз обслуговувати пів деканату. А бувало й таке, як на приклад у тодішньому Ясельському деканаті, старенький, бо поверх 80-літній парох і декан у Тарнавці бл. п. о. Антін Бескид, обслуговував при Божій допомозі цілу Риманівщину, Дуклянщину й Сяніччину; хоч не міг перемогти надмірної праці, бо валився з ніг, особливо у великодному часі, все таки старався виконати вложений надмір обовязків. Хрестив нераз по кільканайцять дітей разом. Але надлюдські зусилля священника не могли заспокоїти всіх потреб народу, цього народу, що нараз опинився в матеріальній і моральній руїні світової війни. — Кілько то було в наших горах невідбудованих церков, хат і цілих сіл? Кілько вбогих, що без хліба й топлива примирали з голоду й холоду? Кілько то сиріт, що підчас війни втратили батьків, витягаючи свої рученята, просили хліба й науки? Кілько то господарств по селах пропадало, бо, або бракувало худібки, щоб нею обробити землю, або, що гірше — бракувало рук до праці, бо ті, що перше її оброблювали, лягли головами в боротьбі за кращу долю свого народу. До того, всі ці военні страхіття й безправства воюючих армій та їх урядів так пригнобили й змучи-

ли тодішнього нашого єпископа Чеховича, що він попав у параліж і закінчив життя.

У цих непевних і небезпечних для нашої Церкви й народу часах засів Ексцеленція ВПреосвященний Йосафат Коциловський на опороженім Владичім Престолі в Перемишлі. Загоїти ті военні рани, напратити моральне зіпсуття, обсадити священниками порожні парохії, заспокоїти найконечніші матеріальні

дику тисячні вірні в Горличчині, Стрижівщині, або з яким душевним розположенням принимали тисячі паломників і вірних у Кальниці, біля Балигороду, з його рук Найсвятіші Тайни, в часі св. Місії, що її провадив у своїй парохії о. кан. Теодор Хомко, або як ревно плакали парохіяни села Синева, біля Риманова, коли наш Владика приїхав на закінчення св. Місії, та знаючи, що в Риманівщині шириться безбожництво й комуна, звернувся Він до зібраних зі словами: „Перекажіть цим усім, що наслідують з Хри-

Український Владика ВПреосвященний Кир Йосафат Коциловський, звиджує дорогу Його батьківському серцю українську Лемківщину.

потреби: хліб дати тим, що його не бачили від кількох років, бути батьком-опікуном сиріт і вдів, підпорою й розрадою гнобленим і покривдженим, — оцей важкий хрест, оце було те велике бремя, що його взяв на свої плечі молодий Владика в 1917 році. ВПреосвященний Владика сповнив накладені на нього надії духовенства та вже перші його кроки вляли нового духа в духовенство, застрашене репресіями австрійського уряду. Серед невпинної Його праці для добра Церкви прийшов радісний день 1. листопада 1918 року, коли на З. У. З. проголошено Незалежну Українську Державу, а владу перейняли українці. В днях 3—4. листопада українська армія зайняла Перемишль.

Та згодом настали дуже тяжкі хвилини для нашої Церкви й нашого Архипастиря. Але вони не відтягнули Єпископа від пастирської праці в епархії. Завдяки усильній праці Владика, завдяки частим місіям і реколекціям зросла в розмірно короткому часі побожність серед нашого народу на цілім просторі епархії, а враз із побожністю католицька свідомість і привязання до свого Архипастиря. Треба було бачити з яким захопленням, знеслим поривом вітали нашого Вла-

стової віри, що я до них на колинах піду й буду Небесну Царицю молити, щоб їх Господь необачних помилував...”

Вияви цієї побожності можна обсервувати при нагоді більших відпустів у цих місцевостях, що до них Владика їздить кожного року, як у Пацлавській Кальварії, Крехові, Жовкві та др. Десятки тисяч вірних з найдальших сторін спішать туди, де знають, що буде правити Службу Божу та проповідувати наш Владика. На Пацлавську Кальварію, де давніше Лемка ніхто не бачив на відпусті, відтепер, а головною, після відлучення Лемківщини, починають приходити щораз більші маси населення з Лемківщини, аж з Горлицького повіту, щоб побачити свого улюбленого Владика, бути на його Службі Божій та почути з його уст слова розради. Треба бачити, як ці вірні Лемки Українці з дитинячим привязанням горнуть до Нього. Наче інстинктовно вони відчувають, що Владичі Йосафатові, уродженцеві нашої Лемківщини, вони завдячують свою католицьку свідомість і національне привязання, що це Його праця захоронила велику більшість синів Лемківщини перед схизмою, яка ще недавно загрожувала Лемківщині.

Позір Лемки-Українці!

У Жовкві у Видавництві ЧСВВ, і нових малюнків у ній, гарна об-
 появився прегарний і дуже дешевий
Календарець Пресв. Ісусового Серця
 на 1938 рік.

Дуже гарні в нім статті про Ювілей
 почитання Христового Серця на у-
 країнських землях, статті про добру
 книжку й пресу, цікаві оповідання,
 приклади й численні вискази Свя-
 тих, а далі опис Жовкви — а в ній
 — найбільшого й найстаршого у-
 країнського Видавництва ЧСВВ у
 Жовкві.

Є також ілюстрації жовківського
 василіянського монастиря, церкви

64 сторін друку, а ціна всього
 10 грошів, з поштою 15 грошів. При
 більших замовленнях пошту опла-
 чує Видавництво ЧСВВ у Жовкві.

Навіть найбіднішого Українця-
 католика стати на цей календарець
 — а буде мати гарну книжочку і
 вірного приятеля на цілий рік.

Спішіть з замовленнями, бо на-
 клад невеликий. Пишіть на адресу:
Видавництво Чина св. Василя В.
у Жовкві (Жулків).

УЖЕ ПОЯВИВСЯ!

УЖЕ ПОЯВИВСЯ!

Календар „ШЛЯХ МОЛОДІ“ на 1938 рік.

Ціна календаря знижена на 80 сот., з пересилкою зсл. 1.

Календар має дуже цікавий зміст, багато відомостей з життя молоді інших наро-
 дів, оповідання й вірші, цікаві новини з техніки, велику господарську частину та
 багаті різних новин. Календар багато й цікаво ілюстрований. Календар надається
 до вжитку на сходинах Доросту, Самоосвітніх Гуртків. Повинен бути в кожній
 бібліотеці Кружка „Рідної Школи“, читальні „Просвіти“ та кожного іншого това-
 риства, що гуртує в себе молодь.

ЗАМОВЛЯТИ У ВСІХ КНИГАРНЯХ, АБО У ВИДАВНИЦТВІ „В О Г Н І“.

Львів, ул. Потоцького 11А. Гроші слати розрахунковим переказом ч. 109.

Кольпартерам даємо 20 проц. провізії. Поодинокі примірники висилаємо тільки
 за попереднім одержанням грошей.

СПІШІТЬ ЗІ ЗАМОВЛЕННЯМИ!

Цей календар повинен мати в себе кожний український юнак й юначка!

БОРЦЯМ ЗА ВОЛЮ.

На весіллі Івана Подубинського
 з Аною Світик з Полян Суровичніх,
 у Руській Дубрівці, зібрав громадя-
 нин Антін Зошак між гістьми 4.22
 злот. на Українських Інвалідів. —
 Треба було бачити цим „мудри-
 яшам“, що кажуть, наче то Лемко
 не Українець, з якою охотою скла-
 дали гості з Полян С. і Дубрівки
 лепту на дарунок тим, що віддали
 все найдорожче своїй батьківщині.
 — Може б вони тоді перестали гор-
 лати, що Лемко „член єдинаво не-
 ділімаво русскаво народа“... Гостям
 бажаємо щастя, а Молодим многих
 літ.

На христинах у Родя в Турин-
 ському, біля Команьчі, зібрав Дан-
 ко Бабяк на Українських Інвалідів
 1 зл. Боже заплаць.

Дарунок для Українських Інва-
 лідів від гостей на кермеші в Бере-
 сті, коло Грибова, зл. 12.30. Усім
 свідомим Громадянам складаємо
 ширю подяку.

Збірка на празнику в Лосьому
 на Українських Інвалідів зл. 4.50 й
Українських Студентів зл. 4.40. Га-
 разду бажаємо.

За повернення рідної мови.

Громадяни Лемківщини проха-
 ють оцим Філію „Рідної Школи“ в
 Сяноці, подбати та відповідно під-
 готовити населення Лемківщини до
 переведення голосування й підписів
 через батьків шкільної молоді де-
 клярацій за поверненням рідної
 української, викладової мови в шко-
 лах на Лемківщині.

Це незвичайно важна й некуча

справа, тимбільше, що населення
 Лемківщини не бажає собі експери-
 ментів з т. зв. троханівськими бу-
 кварями.

Від точного переведення україн-
 ського шкільного плебісциту зале-
 жить краща доля соток, тисяч укра-
 їнських дітей на Лемківщині. Це
 одна з найважливіших справ Лемків-
 щини.

У ЛИСТОПАДОВИЙ ДЕНЬ.

Дня 31. жовтня о. кан. Савойка
 відправив панахиду за поляглих
 Українських С. С. на котру явилися
 майже всі парохіяне Селиськ. Дня
 1-го листопада відправлено торже-
 ственну Сл. Божу з проповіддю, а на
 закінчення хор відспівав молитву
 „Боже великий“ й „Округ могили
 плач і сум“. Вечором відбулась в
 Народнім Домі святочна Академія.
 Участь в Академії взяли члени „Про-
 світи“ й Кружка „Союзу Українок“.
 Свято відкрив громадянин Дани-
 ло Стецик, а хор відспівав жаліб-
 ний марш. Всі присутні, стоячи,
 вислухали цю жалібну пісню.

Гарний реферат про значіння
 1-го листопада, виголосив п. Лев
 Дівик, а хор, під проводом гром. Д.
 Стецика, відспівав: 1) Козака не-
 суть, 2) Чорна ріля ізорана, 3) За-
 квідчали дівчатонька, 4) Ой заци-
 ла черемха, 5) Журавлі, 6) За Укра-
 їну. Між піснями віддеклямувала
 Ольга Кліш Воскресні мрії України
 — О. Олеся.

На закінчення Д. Стецик сказав
 ще кілька теплих слів про Україн-
 ських Інвалідів, та закликав зложи-
 ти добровільні жертви. Присутні
 члени зложили 6 зл., котрі вислано
 на Інвалідів.

Свято закінчено національним
 гимном.

І ВАНІВКА НЕ ПОМОЖЕ.

Свідомі громадяни й молодь се-
 ла Красна, як й інших українських
 сіл, гуртувалися від кількох літ у
 читальні „Просвіти“, в Кружку
 „Сільського Господаря“, працюва-
 ли, Народній Дім поставили. А на
 св. Дмитра ц. р. „сочинилось“ у нас
 якесь диво. „Рушилися“ так ска-
 зати б, живі небіжчики. Зо свічкою
 ходили, до купи їх зводили. Потім
 напompували тих живих небіжчиків
 „руским“ духом гаспада з Ванівки
 й один з Чорнорік і вони „сочинили
 веліє собраніє“. Читальню Качков-
 ського заложили. Благословити при-
 їздив о. Полянський з Вороблика.

Панам з Ванівки можна б сказа-
 ти: Не пхайте носа до чужого про-
 са, бо з того й так нічого не буде.
 Не допоможуть ні солтиси, ні „студен-
 ти“, бо що має вмерти — тому й
 „дохтір“ не pomoже. Все й всюди
 перемагає жива ідея. Яка ваша ідея?
 Цар — батюшка? Його нема! Не
 тратьте сили — спускайтесь на дно!

Місцевий лемко-Українець.

Вирівнюйте передплату та при-
 слайте належитість за книжки!

НОВИНКИ Наш Лемко

На днях вислали ми нашим Передплатникам чергову книжку „Бібліотеки Лемківщина“ ч. 6. п. н. „Український весільний обряд у Бойківщині“, Осипа Мисевича, разом з розрах. переказом, тому прохаємо вислати 1.50 зл., як належність за цю книжку та поширити її поручити її Вашим знайомим і сусідам.

Важне для сільських ремісників. Товариство „Праця“ у Львові влаштовує багато різних курсів для вишколення сільських ремісників. І так вже відбулися два курси для кравців, один для шевців. Тепер організується третій курс для кравців, окремий для шевців і столярів. На курси приймається таких, що вже знають трохи ремесло і хотіли би довчитися ще трохи від найкращих міських ремісників. Наприклад на кравецькій курсі головну роллю звертають на крій і викінчування одягів. Так само при шевських роботах. При столярській курсі будуть вчити передусім меблярського столярства, тепер найбільше поплатного та будівельної столярки (двері, вікна). Навчать курсантів полірувати та консервувати вироби, вживати новітні столярські машини та прилади. Тому варто, щоби якнайбільше сільських ремісників скористало з нагоди й записалося на курси. На них треба вже зголошуватися, щоби організатори знали наперед, де курсантів примістити. Кравецький і шевський курс відбудуться зараз після Різдва, коли шевці й кравці мають найбільше часу. Столярський відбудеться може ще в грудні. У всіх справах курсів, належить звертатися прямо до Т-ва „Праця“, Львів, вул. Здоровля ч. 9.

Злодії вкрали самохід. В містечку Динові, коло Березова вкрали недавно невідомі справці ніччю з гаражу самохід і відїхали в невідомому напрямі.

Передчасна зима. По теплій осені, в дні 19. листопада впав на Лемківщині перший сніг і вкрив землю грубою верствою. Але до тижня полудневі, теплі вітри розвіяли сніжні хвари так, що 22. листопада люди виїхали покладати під зиму поля й орати під весняні засіви. Одночасно побільшилася вода в ріках і криницях; гаряче літо й суха осінь спричинили брак води в криницях.

Проти РОЖИЦІ безрог треба щепити безрого сировицею і щиплиною.

Шури нищать РАЇНА.

Пильні миши нищать МИШИНА.

„СЕРОВАК“

Сп. з О. В.

Львів, вул. Сенаторська ч. 5.

Тел. 201-07.

Перепроводжує відшурення. На бажання інформації.

Московські прапори на урядових будинках. У селі Вороблику перебудували урядово з громадських фондів громадський дім. А на цьому домі повівали 2 московські прапори. Селяни Вороблика, переходячи вулицею, з усміхом запитують один одного: „від коли то москалі запанували в наших селах, що на громадських будинках повівають московські прапори?“

Не буде зміни торгів у Риманові. Заряд заживдленого містечка Риманова хотів перенести торговий день у Риманові з понеділка на четвер. Цеї зміни не буде.

Будова нового костела. В селі Королевій Польській, біля Грибова приготується будова нового костела. Там живуть деякі римо-католики й давніше мішані подружжя.

Катастрофальний вибух газу. В місті Коросні, в одній жидівській камениці вибухнули газу, прориваючи газові проводи. Наслідки вибуху були жахливі; цілу поверхову каменицю рознесло, а з під розвалин, по загашенні пожежі, видобули 2 людей, тяжко попарених і потовчених.

Зловили шпигуна під Коросном. Поліція зловила якогось осібняка, що ходив по Короснянщині та з запалом відрисовував собі плян околиці. Його арештували й підставили до тюрми в Яслі.

Циган прикликав чорта. Недавно заїхали возом шатрівські цигани до села Завадки, коло Дуклі та в Абрамовій один циган хотів виворожити Івановій рідні долю. Але Іван не дав себе перехитрити, та хоч циганище крутився й вертівся, як чорт з грішною душею, домагаючися до ворожби чуги, жіночої запаски й грошей, щоби це все вкрати, однак Іван завчасу зміркував, до чого така ворожба веде, так налякав цигана, що він утікав зі села як попарений. Всі люди повинні гнати циганів з хати, а за те шукати „ворожби“ в добрих часописах і книжках.

Бавляться рускі рибята. Читальня Качковського в Полянах, біля

Крампної урядила забаву з музикою й танцями. В часі гульні члени тої читальні побили свого побратима Семена до безтями. Вони різалися, як дикуни. Найсумніше тут, що старші газди дозволяють на музику, коли бачать, що нерозважним молодикам куриться з чубів від палюнки. А ще нарікаєте, що біда вас гнете, а на палюнку є й розбої й процеси?!

Присуд на комуністів. У Білостоці скінчився великий судовий процес проти 20 обвинувачених у комуністичній діяльності. Між ними 16 обвинувачених жидів і 3 жидівки. Всіх засудили на кару в'язниці від 2 до 12 літ.

Засновуйте Кружки „Відродження“ в кожному українському селі на Лемківщині. Пиття шпиритайки й етеру викликає нужду на Лемківщині та приносить загладу. Хай клич перестороги перед каліцтвом і занепадом лунає кожночасно з уст свідомої молоді скрізь по цілій Лемківщині. — Проч з пиянством і деморалізацією!!

Нові джерела нафти. Під Грибовом відкрили в глибині 150 метрів великі джерела нафтової ропи.

І такі батьки бувають. У Горлицях засудили на 6 місяців арешту селянина з Вірхні за те, що він катував свого 12-літнього сина й хотів його повісити. На крик дитини збіглися люди й висвободили хлопця з рук нелюдяного батька.

Захотілося панського життя. Маріян Сліва, урядовець з Нового Санча, наробив довгів і не маючи чим заплатити за них, застрілювався, а його жінка отруїлася.

Легке завдання. Почисліть скільки в Вашому селі є передплатників „Нашого Лемка“, а скільки могло бути, якби Ви сповники свій обов'язок і старалися приєднати їх якнайбільше для „Нашого Лемка“. Чим більше буде передплатників, тим кращий буде „Наш Лемко“ й більше приноситиме вісток з краю й зі світа.

КОЖНИЙ ВЖЕ ЗНАЄ, що

найкращим дитячим, національним часописом є

„ДЗВІНОЧОК“

Це учитель, приятель і товариш українських дітей. Гарно ілюстрована книжечка „Дзвіночок“ вміщує щомісяця цікаві оповідання, казочки, байки, вірші, сценки, загадки, шаради, ребусики, пісні з нотами і т. д. — Чи Твоя сестричка, братчик має „Дзвіночок“? — Кошт малий, бо всего 2 зл. виносить річна передплата. (Поодинокє число 20 гр.)

„Дзвіночок“, Львів, Косцюшка 1 а

Кожний може забезпечитися в

„Карпаті“

бо навіть за невисоку складку нецілого злого місячно можна мати життєву безпеку в „Карпаті“, Львів, Ринг ч. 38
Пишіть за інформаціями!

Українці в Англії обходили Першого Листопада — день Великих Роковин. Вони заснували теж освітні курси для молодих Українців, що вродилися на чужій землі, аби вони навчалися рідного письменства.

Наш український священник, Впр. о. Іван Тилявський, що виїхав у передминулому році до Канади, одержав тепер українську католицьку парохію в Брантфордї, Онт., де живе багато наших Громадян зі Сянічини (найбільше їх з Одрехової й Синева).

Проти дальшого баламуцтва. У Новій Веси, коло Нового Санча, частина збаламучених москвофіліями селян перейшла в останніх роках на схизму. Недавно тому Васько Стараник поставив на своїм полі хрест і запросив батюшку Рудя, щоб його посвятив. Одначе до цього не допустили селяни греко-католики, які прийшли громадно й не дозволили правити. Скінчилося на тім, що православний батюшка відїхав з нічим.

Скло вивозять з Польщі. В місцяці вересні вивезено з Польщі до інших держав 48 тон скляних виробів на суму 67 тисяч злотих. Вивезено ці вироби головно до Канади, Чехословаччини й Австрії.

Не дають дозволу. Село Опарівка, пов. Коросно, хотіло теж відсвяткувати гідно Великі Роковини. В тій цілі підготовано на день 1. Листопада святочну академію. Але не довелось нашим братам-лемкам в Опарівці гідно, разом з великою багатоміліоновою українською громадою відсвяткувати те велике свято зриву, бо прийшла заборона уладити академію, мовляв, „пошегульне песне ображайон народове учуця польске“. А ті пісні це: „Засяло сонце золоте“, „Хлопці алярм!“, „Наша славна Україна“, „Україно мати — кат сконав“.

Найкращим дарунком на св. Миколая є премійна вкладкова книжечка ощадності

Кооперативного Банку

„ДНІСТЕР“

у Львові, вул. Руська ч. 20.

на яку крім звичайних відсотків можна одержати ще й нагороду за ощадність у висоті 25 до 100 злотих.

Посвячення „Народного Дому“ в Новосіллях.

За нецілих дві години прогульковці зі Сянока прийшли під величаву, византійським стилем побудовану перкву в Новосіллях, де 7. м. відбулося посвячення „Народного Дому“. Ще хвилина-дві і прогульковці засіли в лавках у церкві, де торжественну Службу Божу відправив наймиліший новосіллячанам гість, уроженець їх села, о. крил. О. Маринович, парох Військового кола Перемишля, в сослуженню о. дек. Ярослава Савчака зі сусідньої Пельні та о. проф. Миколи Головача з Боська. Прегарну проповідь, радісну і бадьору, виголосив о. Степан Менцінський, місцевий душпастир і голова читальні „Просвіти“. По богослуженні пішов процесійний похід до новозбудованої домівки, де зійшлися не лише всі новосіллячани, але громадно прибули теж гості зі Сянока, Загутина, Дубрівки Руської, Чертежа, Ялина, Костарівцев, Сянічка, Пельні та Дудинець. (Ба, навіть спеціальний представник влади приїхав зі Сянока та асистував на посвяченні. Видно за мало було поліцаїв місцевої станиці поліції). Проповідь на посвяченні виголосив о. крил. Маринович. Говорив щиро, зі зворушенням. Підкреслив заслуги покійних працівників-парохів і селян діячів та радів, що їх тиха ревна праця під проводом теперішнього душпастиря о. Менцінського увінчалася таким гарним успіхом. Наказував, щоби дальше працювали в цій домівці з Богом і не слухали підшептів сатани, що тепер підшивається під комуну, чи інші т. зв. соціалістичні організації. Пополудні відбулася святочна академія з багатогою програмою, що її влада трохи обтягла. Саля, як і на посвяченні, повна. Слід признати, що новосіллячани мали того дня, не зважаючи на дощ і холод гарячий день. Не сподівалися стільки гостей. Гостей зворушливо привитав п. Йосиф Маціовський, радіючи, що стільки дальших і близьких сусідів прийшло на це свято. Муж. хор під проводом о. Менцінського відспівав стрілецькі пісні „Зелений дубочку“ і „Накрила нічка“. Тут не лише загал, але навіть добрі знавці музики з добрим музичним слухом захоплювались прецизійним виконанням уривків з найновішого епосу української історії. Журливі спомини по пісні про дубочок розігнала молоденька декляматорка В. Маруняківна бадьорим віршом Олеса „На цвинтар сумно не ідім“! Має вона гарну дикцію і, якщо над собою попрацює, буде колись доброю

декляматоркою та аматоркою в читальнянім гуртку. Мішаний хор закінчив знову стрілецькою пісню першу частину програми. Привіти від повітових установ виголосили: д-р Василь Блавацький від Матірнього Т-ва і від філії „Провіта“ у Сяноці та від підчинених їй пів сотні читальень, д-р Степан Ванчицький від кружка „Рідної Школи“ і кред. кооп. „Сян“, інструктор Михайло Ковальський від філії Т-ва „Сільський Господар“ та п. А. Волошин від української преси. Промовці висловлювали свою радість і слова признання для громадян Новосілля та їх провідника за інтенсивну працю і витривалість у благородних змаганнях. З черги жіночий хор показав піснями „Зоре моя вечірняя“ і „Кладочка“, що не поступиться ані на крок мужеському. Багато нових голосів, може ще не такі певні, як мужеська „стара война“, але таки витримали й віддали найніжніші нюанси цих пісень. Далі смичкова оркестра відіграла під проводом п. Бандрівчака (І. скрипка) „Шумку“ та „Веснівку“ і акомпаніювала о. Менцінському при сольоспіві „Фінале“. Це відома п'ятка ще з попередніх років. Національні танки „Катерина“ і „Козачок“, виведені прегарно забавили гостей і сусідам показали, що ми можемо і маємо що протиставити їх так горлосно захвалюваній культурі, що в нас на їх жаль не приймається. Опісля М. Бандрівчак, поважний господар, один з перших пробоевиків ще передвоєнної „Просвіти“, що і тепер не перестає працювати з молодечим запалом, оповів історію будови власної хати. Рівним, спокійним і діловим голосом розказав зібраним, якто не спала молодь і старші та по ночах зробили майже всю роботу. Ця скромність промовця ще більше підкреслила моральну силу новосіллячан. Таку силу і гарт здобувають і виробляють у себе лише мешканці окраїнних земель, що боронять кожную пядь рідної землі перед сусідами. По академії при столі всі розговорилися про давні часи. З великою увагою вислухали присутні оповідання про Новосілля та околицю старенького вісімдесятьп'ятилітнього господаря Йосифа Коцана. Ось-так ми працюємо на Лемківщині. Віта.

—о—

Поширюйте наш часопис й придуйте нових передплатників.

Юліян Гарнович.

Історичний словник Лемківщини.

Ростока Велика, велике село, з українською греко-католицькою церквою святого Великомученика Димитрія, збудованого в 1819 році; до Нового Санча 26 км., до Криниці 8 км. (Гляди: „Наш Лемко“ рік IV.).

Ростока Мала, українське дочерне село парохії Матієва, (5 км.), біля Нового Санча.

Рудавка Рима́нівська, українське село, побудоване на рівнині над лівим берегом Вислока, приналежне до парохії в Тарнавці до Рима́нова 14 км., до Сянока 27 км., з Рудавки родом о. Теодор Хомко, парох Літовища. (На терені села копальні нафти та поклади земного воску).

Рудавка Яслиська, українське село, дочерне парохії Яселка, біля кордону Закарпаття над річкою Яселкою, до Рима́нова 29 км.

Самокляськи, польська оселя біля Змигороду.

Сві́ржова Руська, українське дочерне село парохії Святкової Великої, з українською греко-католицькою церквою святого Іоана Хрестителя, збудованою в 1894 році; віддалене 20 км. від Змигороду, (Р. Е. з 1508 р.) поселене в XV стор.

Святкова Велика, українське село, віддалене 18 км. від Змигороду, 6 км. від Крапної, 38 км. від Ясла, з українською греко-католицькою церквою святого Архангела Михаїла, збудованою в 1757 році; відоме вже в 1510 році як власність сяніцького капеляна Андрія Стадницького. (Література: кс. В. Сарна: Опис ясельського повіту, Кат. Перегл. 1898; окремо о. Дмитро Ступак: Короткий начерк історії парохії Святкова на Лемківщині).

Святківка (Мала Святкова), українське село дочерне парохії Святкова Велика, з українською греко-католицькою церквою святого Архангела Михаїла, збудованою в 1762 році.

Селиська, українське дочерне село з українською греко-католицькою церквою святого Архангела Михаїла, збудованою в 1866 році; віддалене 6 км. від Динова. (Література: Ф. Коковський: Східніми межами Лемківщини, Львів 1937 р.).

Семусе́ва, українська оселя, положена поміж Волоською й Сільною Тирявою, над річкою Тирявкою, яка вливається до Сяну, у віддаленні 4 км. біля Мриголоду, розбудоване на двох узгір'ях у підніжжі Солених Гір, 672 м. понад рівнем моря; це село відоме вже з 1337 року, засноване Іваном Семусівським, власником двора. В давнині село лежало на схід до Голучкова, там де сьогодні знаходиться поле, прозване Церковиськами. Там була колись церква й самостійна парохія до 1813 року. Сьогодні має Семусева свою українську греко-католицьку церкву Богоявлення Господнього, збудовану в 1841 році, але є дочерною церквою Сільної Тиряви (3 км.) З давніх часів заховався до сьогодні цементовий камінь з датою 1416 рік, захований в цінній збірці професора Михаїла Навроцького в Перемишлі, згідно в Музеї Лемківщини в Сяноці. Крім української церкви є в селі 3-класова народня школа, яка від свого оснування в 1890 році до 1932 року мала українську мову навчання. Село має поверх 1000 мешканців, у цьому кілька зайшлих родин латинників; найстарші українські ро-

дини в селі: Война́рівські, Воля́нські, Глі́би, Хорро́вські, Швайлики й Ядчи́шини. Село є національно свідоме, має власний деревляний Народній Дім з театральною сценою, читальню „Просвіти“, Споживчу Кооперативу, Клубок „Сільського Господаря“, т-во „Луг“ закрила адмін. влада. Вже перед світовою війною (1914 рік) село зазначило своє українське обличчя, побіч Одрехової ставило воно сміло та успішно перші кроки у виборчих виступах. У Семишеві працював колись молодий організатор на суспільно-політичній полі, Василь Война́рівський, що відважно розгорнув свої крила ідейної праці аж у далекий Бескид над границею Закарпаття (тепер він живе в Канаді). На освітньо-культурній полі поклав чималі заслуги бувший управитель школи, Михаїло Навроцький з дружиною. В селі є джерела соленої води й дотепер невикористані нафтові терени, які в табулярних книгах, у сяніцькому суді зареєстровані окремо, як нафтові поля. Село має пошту в Волоській Тиряві (5 км.), до залізниці в Залужі 15 км., до Сянока 20 км. (Опис села зладжений на основі цінних записків Вп. професора Михаїла Навроцького, що жертвенно працював у Семусевій продовж 24 років, окремо література: Ф. Коковський: Східніми межами Лемківщини, Львів 1937 р.).

Сенько́ва Воля, українське село, з українською греко-католицькою церквою святого Архангела Михаїла, збудованою в 1864 році; віддалене 19 км. від Сянока, 8 км. від Буківська, 3 км. від Новотанця; поселене в XIV сторіччі.

Сенько́ва, дочерне село Маластова, віддалене 4 км. від своєї парохії, до Горлиць 15 км.

Сині́в, українське село, з українською греко-католицькою церквою Різдва Пресвятої Богородиці, збудованою 1874 році, віддалене 5 км. від Рима́нова, 24 км. від Сянока та 6 км. від залізниці в Боську; зі Синева родом редактор „Русалки“ Григорій Гануляк-Марусин і Григорій Судомир, професор. (Гляди: „Наш Лемко“ р. 1935). (АГЗ 1106 кажуть, що син якогось мельника українця зі Синева присягав у справі мельника зі Заршина в 1438 році, АГЗ 1720: Сенко зі Синева й Федір були свідками в Сяноці в 1443 році, отже село існувало вже в XIV стор.)

Сільни́ця, до 1875 року українська самостійна парохія, в цьому році парохіяни перейшли громадно на латинський обряд і прилучено їх до латинської парохії в Діляговій, біля Динова.

Скальни́к, польська оселя коло Змигороду.

Скві́ртне, українське село з українською греко-католицькою церквою святих Беззребранників Косми й Даміяна, збудованою в 1837 році; віддалене понад 30 км. від Горлиць (відоме зі шкільного штрайку в 1937 році).

Складисте, українське дочерне село Матієвої (3 км.) біля Нового Санча. (Окремо: Сандецька земля).

Смереківець, українське село з українською церквою святого Архангела Михаїла, збудованою в 1848 році; віддалене 24 км. від Горлиць, поселене в XV сторіччі.

Смеречне, український присілок (2 км.) української парохії в Мшанній, біля Дуклі.

Снітниця, українське село з українською греко-католицькою церквою святого Вмч. Димитрія, збудованою в 1755 році; віддалене 18 км. від Грибова; поселене в княжих часах.

В українських Карпатах.

Молода мати вертає з дитиною з поля до хати у Висовій.

Старенький дідусь з Висовій.

Согорів Горішній, українське село, дочерне парохії в Юрівцях (1 км.) у Сяніцькій Окрузі; поселене в XIV. сторіччі.

Согорів Долішній, як вище (АГЗ XI 639).

Селотвини, українське село з українською греко-католицькою церквою Покрови Пресвятої Богородиці, збудованою в 1887 році; віддалене 12 км. від Мушини, 2 км. від Криниці. Першу школу в селі побудовано в 1925 році. (Окремо: Сандецька Земля).

Ставиша, українське дочерне село Снітниць, з українською церквою св. Димитрія, збудованою в 1818 році; прилучене в XVIII. сторіччі до Снітниць; до Грибова 22 км.

Старавесь, польське село коло Березова.

Старий Санч, місто побудоване між устям Попраду до Дунайця. (Окремо: Сандецька Земля).

Стодолина, польська оселя біля Коросна.

Сторожі Великі, українське село з українською церквою святого Пророка Іллі, збудованою в 1661 році; віддалене 5 км. від Сянока; поселене в княжих часах.

Сторожі Малі, український присілок (7 км.) парохії в Загугині.

Страхотина, польське село коло Старенської Грабівниці (в Сяніцькій Окрузі).

Стрижів, містечко над Вислоком у Короснянській Окрузі.

Суровиця, українське село, з українською греко-католицькою церквою Успення Пресвятої Богородиці, збудованою в 1910 році; віддалене 15 км. від Буківська, 30 км. від Сянока; поселене в XIV. сторіччі.

Суходіл, польська оселя в Короснянщині.

Сянік, місто — осередок Лемківщини; з українською греко-католицькою церквою Пресвятої Тройці, мурованою в 1774 році; література: Ф. Ковковський: Східніми межами Лемківщини, Львів 1937 р., Др. Я. М. Ладижинський: Сянок та його околиці Н. Л. С. Львів 1930., о. С. Ядловський: Шематизм Лемківщини, Львів 1936, В. Колпачкевич: Про зах межі кийвської держави в X. стор., Львів 1935, Др. П. Домбковський: Національні відносини Сяніцької Землі в XV. стор., Львів 1921 й інші.

Сянічок, українське село, з українською греко-католицькою церквою Покрови Пресвятої Богородиці, збудованою в 1793 році; віддалене 6 1/2 км. від Сянока; поселене в XIII. сторіччі.

(Докінчення буде).

1000 нових покупців

знаменитої пасти

ЕЛЕГАНТ

дасть працю

1-му не робітному, що є Вашим бр. том!

ЦЕНТРОСОЮЗ

поручає сільським господарствам солідні

машини штучні погної і всіляке сільсько-господарське приладдя

Не вільно нам забувати, що всілякі

**ЦУКОРКИ
ШОКОЛЯДИ
и СОЛОДКЕ
ПЕЧИВО**

купуємо тільки з правдиво української фабрики

„ФОРТУНА НОВА“

Чому я люблю рідне село?

Мабуть нема людини, котра не любила б свого рідного села й ним не дорожила. Той, хто вродився й виріс на селі, ніколи не забуває про рідну місцевість. Любов до рідного села є в нас така велика, як любов до рідних батьків та найближчих осіб. Найкращі спомини з нашого життя є звязані з рідним селом.

Тут серед рідних ланів, перший раз побачила я світло денне, прийняла Тайну Хрещення й тут навчилася ставити перші кроки, та вимовляти перші звуки. Безжурно серед сміху та радості минали мені тут дні дитинства, про котрі так приємно згадується все, а навіть часто жалується за ними, що так скоро пройшли. Я навчилася тут при моїй рідній мові та перших молитов, а відтак під опікою матері пішла до церкви і в ній навчилася любити Бога.

Тут перший раз ішла я в школу, не розуміючи спершу її завдань та великого значіння. Нема місця в рідному селі, де я не була б й котрим не лучив би мене якийсь спомин. Усе для мене тут дороге, та миле.

„Бо тут я зріс, учився тут,

Мені тут любий кожний кут.“

Спомини, злучені з рідним селом, творять таку нерозривну звязь між

нами, що куди ми не пішли б, де не поїхали б, все й всюди згадуємо про своє рідне село — дороге село.

Мені здавалося, що туга за рідним селом у дорослої людини нема. Але показалося зовсім інше. Тужиться за рідним селом уже в поїзді, виїжджаючи з нього на довгий час. Непереможною силою тягнуло мене все до рідного села, людей, до рідної стріхи, котрої я не проміняла б навіть за палати. Хоча гарні є сторони, куди кращі села від рідного, всежтаки воно для мене є найкраще й найдорожче — куди не поїду — до нього завжди вертаю. З рідним селом вяже мене найбільше споминів, спогадів приємних, гарних, взнеслих, котрі незатертим слідом остануть в моїй душі й ожемчужувати будуть ціле моє життя, котре без них не представляло б ніякої вартости.

Любим і шануймо рідне село!, бо тільки той, хто любить рідне село, любити потрапить також і свій рідний край, та нарід свій, а як такий, не заважається, як прийде час і потреба того вимагатиме, віддати своє життя за Рідний Край — за Ідеали. Тільки з великої любови до своєї землі та нації зродиться чин, котрий принесе нам краще завтра.

Сенюсь Софія.

Ярослав Заремба.

Куди вас серце тягне?...

Із трикратних поїздок-прогулянок у нашу прекрасну Лемківщину остало в мене багато цікавих споминів. Серед гарної лемківської природи, між дорогими братами-Лемками минали скоренько довгі літні дні, й оставляли по собі милі спомини, що їх забути годі.

Тут не буду списувати їх за порядком. Вибиратиму лише деякі пригоди чи спостереження, що й тепер можуть цікавити читачів „Нашого Лемка“. Сьогодні опишу одну розмову в кооперативі, що належала до „Руского Ревізійного Союзу“. (Кооператива ця існує й тепер у короснянському повіті).

У тім селі був я кілька днів. Тому й багато людей знали мене, знали, хто я й до кого приїхав. І я знав, що в тім селі є багато свідомих лемків-українців, але є також і такі, що називали себе рускими. Оті „руські“ мали свою кооперативу.

Раз зайшов я туди за якимсь справунком. В кооперативі застав щось шість чи сім людей, старших

газдів і двох юнаків. І там тоді так слово по слову завязалася розмова.

— Що чувати у Львові? — спитав мене нараз один молодий газда, як я потім довідався — секретар місцевої читальні ім. Качковського.

І я почав розказувати про Львів, про колишню столицю наших князів. Говорив про редакції українських газет, про Т-во „Просвіту“, про „Відродження“, про Масло-союз, Ревізійний Союз Українських Кооперативів і про інші українські товариства й установи. Говорив про це, як ростемо, як збільшується число передплатників української преси, як ростуть українські кооперативи і т. д.

Тоді секретар місцевої читальні, крутячи невдоволено головою, так озвався до мене:

— Ви то про все так гарно говорите, а про одно то й словом не згадали. Чому, говорячи про центральні у Львові не згадали ви навіть одним словом про общество ім.

Качковського, ні про „Руский Ревізійний Союз“?

Всі присутні вдоволено похитували тоді головою й казали: Ага, скажіть нам щось про це, скажіть.

Як казати, то казати — думаю собі. Не буду говорити „ні зо злости, ні з милости“, а скажу по-правді, так, як воно в дійсності є. І я зачав так говорити:

— Бачите, я говорив тільки про наші великі центральні. Говорив про редакції, що їх газети розходяться в грубих тисячах, говорив про „Просвіту“, що має понад 3.000 читальень, говорив про Ревізійний Союз Українських Кооперативів, бо він об'єднує багато споживчих, кредитових, промислових кооперативів. А про „Руский Союз“ я не згадував, бо то так само, якби наприклад до Львова прирівнював містечко Корчину або Стрижів. Бо тих „руських“ кооперативів чи читальень поправді на пальцях одної руки почислити, та й майже всі вони такі бідненькі, без життя, без духа. Тому-то, бачите, я про них і не згадував.

— Як то — озвався на це один поважний газда — то руских людей так багато, а руских товариств так мало? Я, що правда, не вчений, але то так на хлопський розум виходить, що як багато людей, то й товариств повинно бути багато і руских газет тисячі...

— Ви то добре міркуєте — кажу я на це — але „руських“ людей тут на наших землях нема так багато. От я вам розкажу такий приклад:

В моїм ріднім селі коло Ярослава, багато старших господарів називає себе русинами. Кажуть, що вони рускі люди. До тих русинів зачисляв себе все й мій сусід, поважний господар Юрко Лешак. Він усе так казав: „Мій тато був русин і я русин“. От раз у неділю зайшов Юрко в читальню „Просвіти“. Було там тоді досить багато людей, був там й я. Приходжу, вітаюся з Юрком і питаю:

Церковні брокати, борти, френдзлі, панаму і нитки Д. М. С. до вишивання фелонів і фан, гетові фелони, фани, павуки, хрести, чаші, дзвони, прапори для Товариств і відзнаки, євангелія і прочі церковні книги, образи і образці, світло і кадило

купуйте й замовляйте в українській кооперативі

„ДОСТАВА“

у Львові, Ринок 43/1.

і в її склепах: у Львові, Руська ч. 20.
в Перемишлі, вул. Косцюшка ч. 5.

— Як там, сусіде Юрку, українські справи?

— Питайте мого сина, він українець, а я русин, то про українські справи не знаю — відповів Юрко.

Я тоді якраз мав припадком „Рускій Голос“, який час-до-часу приплентається до нашого села.

У тім „Рускім Голосі“ якийсь писака кидав болотом на все, що українське. Думаю собі — дам це перечитати Юркові, що він на то скаже.

Юрко позичив у дяка окуляри (він мав уже коло 60 літ!) і почав читати. За якийсь час прийшов я до нього й питаю:

— Як вам, Юрку, це сподобалося?

Юрко сплюнув з досадою й каже:

— Бодай ся встїк, паплюжит своє, як свиня! Якого дітка вчепився українців, хіба вони що? Не гнівайтеся — каже по хвилині — що так говорю, але то би вже й жида розлостило.

— То значить, Юрку — кажу тоді — ви з українцями?

— Я там у книжках не вчений, не знаю як і що, але серце моє тягне до України, до українців, хоч я себе називаю русином.

— А яку газету волите — руску чи українську? — питаю.

— Як читаю українську, ту, що син Степан передплачує, то так чую серцем, що то своє рідне, а тої рускої, то й до рук брати не хочу. То не наша газета!

— Так, так — озвався тоді оцей старий ґазда, що дивувався, чому то руских людей так багато, а руских товариств і газет так мало. Так так — казав — серце все тягне до свого.

— Таке вже право — сказав на це я й попрощавшись з усіма, вишшов з кооперативи.

За мною вишшов і цей молодий ґазда, секретар читальні ім. Качковського, і відпроваджуючи мене, говорив:

— А знаєте, мене серце тягне також до України.

— Вірю, пане секретарю, — відповів я йому, що колись і ваші о-свідомлені думки вести вас будуть туди, куди тепер підсвідомо тягне вас ваше серце. Бо голос крови приведе вас до нашої одної, великої й нерозривної української національної спільноти.

*

Від Редакції: Редактор Ярослав Заремба був на Лемківщині в 1924 році: Коросно, Стрижів, 1929 — Грибів, Криниця, 1932 — Новий Санч, Криниця. Його спостереження дуже цікаві та повчаючі.

ОСІНЬ

Сіра осінь у Карпатах,
Паде листя, звянув цвіт —
Відлетіли любі птачки
У далекий, теплий світ.
Покинула ластівочка
В стрісі рідную хатину —
Відлетіла ген далеко,
Хоч у теплу чужину...

— — — — —
І нам браття годі спати
Біля печі при родині,
Линім думками далеко:
Скрізь по цілій Україні.
Буйний вітер наші думи
Збере нишком все на крила;
І понесе ген, далеко,
Бо чарівна в него сила
Як наспіє Весна гожа,
Розвинуться думи у цвіт...
— Годі, браття, Воля Божа,
Час минає, час жити!...

Гануся Тупяківна.

Коли у Вашій хаті хтось курить
то зверніть йому увагу, що кожний
український курець вживає тільки

ТУТОК І ПАПЕРЦІВ

„КАЛИНА“

з української кооперативної
фабрики „Будучність“
в Тернополі

СЕМУШОВА ПИЛА, ПОВ. СЯНІК.

Маленький, бо заледви числить о-коло 40 хат, присілок села Семушова Пила. Донедавна ніхто нічого про нього не знав. Але час не стоїть. Люди з Пили, бачучи, що все йде вперед, почали й самі прикладати свої руки до праці. Заложили кооперативу „Єдність“, збудували собі власну домівку. Кооператива завдяки деяким свідомим людям почала розвиватися. Але на тім не кінець. В 1936 р. заложили собі тутешні люди й читальню „Просвіти“ ім. М. Шашкевича. Першим головою був о. Н. Сікора. Сама читальня не вистарчає. При-ній повстає й „Аматорський Гурток“. І той саме Аматорський Гурток, дня 5. вересня 1937 р. відо-грав штуку „Цісарська медаля“. З приво-ду браку відповідного місця у своїй салі, відбулася вистава в Се-мушовій в салі Народного Дому. Перша штука, яку відо-грав молодий Гурток, як на перший раз, ви-пала дуже добре. Аматори вміли свої ролі, добре грали та й дохід був не згірший. Вправді довго че-кали зізволень на ту виставу, але добра воля й охота їх не опускала. Тому честь вам наші молоді Про-світяни! Жийте й працюйте так, як подобається Богу і нашій Батьків-щині. Знайомий.

ГАРНИЙ ЗВИЧАЙ.

Поміж свідомим українським Грома-дянством Лемківщини, поширюється що-раз більше гарний звичай переводити на весіллях збірки на суспільні цілі. На весілля Івана Войцара (дяка з Дол. Ви. слока) з Ганною Копчаківною у Вороб. лику шлях. зібрав староста весільний В. Паночко кв. 3.11 зл. на Под. В.-в. Дай Боже молодятм многих літ та цей гар-ний звичай хай стане національним обо-в'язком і гордістю кожного свідомого Лемка Українця.

— 0 —

Нові книжки.

Др. Тот Тігамер: ЮНАК ПЕРЕМО. ЖЕЦЬ, Видавництво Чина св. Василя В. у Жовкві, стор. 124, форм. 21x14, ре. цензію помістимо.

О. М. Марисюк ЧСВВ: МИТРОЮ. ЛИТ ІОСИФ ВЕЛЯМИН - РУТСЬКИЙ. (В 300 ліття його смерті.) Жовква 1937. Бібліотека Релігійна Освіти ч. 17 і 18.

Ю. Шрумеляк: СВЯТИЙ МИКОЛАЙ У СЕЛІ, сценічна картина, Львів 1938, ціна 1 зл.

Ю. Шрумеляк: БЕРІМ БІДУ ЗА РОГИ, сільська ревія, ціна 2 зл. Замо. вляти в Книгарні Н. Т. Ш. Львів, Рі. нок 10.

ЗА АКТИВНУ ОЩАДНІСТЬ — клін Пром-Банку, Львів, Гродзцьких 1. 1 п.

МАЛІ ДРУЗІ, ілюстрований журнал для української дівчорі, ч. 9—11.

УКРАЇНСЬКА КНИГА, ч. 7.8. Львів. Косцюшки 5. 1 п.

ВІДРОДЖЕННЯ, ч. 11, Львів, Чар. нецького 26.

В. Маковський: ЧОРНА КОРШМА, ціна 95 гр. Замо-вляти: В-во „Українська Книжка“, Жовква, Василянська 2.

— 0 —

Листування.

Вп. Бс. 120: усім реклямовані числа вислали, ч. 22. другий раз. Решту ми одержали з подякою. Привіт.

Вп. Гр. Тишко: Гарні вірші, зокрема „Рвися до науки“, але з них була би лише біла пляма в газеті. Щиро Вас здоровимо.

Вп. О. Бараник: шлемо, вістки радо використаємо. До Групівки пішлемо. Привіт.

Вп. Дмитро Скрабут в Амбріде, Па-листа одержали, вповні з Вами погоджу-ємося. Пересилаємо братні поздоров-лення.

Впр. о. І. Тилівський: помістимо, річник вишлемо. Гарзду бажаємо на новій парохії та шлемо братні поздо-ровлення.

Впр. о. А. Станґрійчук, Дзонзон С: щиро дякуємо за ввічливі вістки. Привіт.

Купуйте тільки

найкращі шевські кілки

ДЕНДРА

фабрика
у
у Львові

вул.
Потоцького
ч. 85 а.